

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžo/37/2014
Identifikačné číslo spisu:	1013201894
Dátum vydania rozhodnutia:	01.07.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1013201894.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej PhD. a zo sudcov JUDr. Petry Príbělskej PhD. a JUDr. Milana Moravu v právnej veci navrhovateľa: Bc. Ing. L.D., nar. XX.XX.XXXX, bytom V., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, kancelária Bratislava, Nám. Slobody 12, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp. značka 8167/2013 zo dňa 04.10.2013, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Sp/89/2013-24 zo dňa 19. februára 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Sp/89/2013-24 zo dňa 19. februára 2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu sp. zn. 8167/2013 zo dňa 4. októbra 2013 podľa § 250j ods. 2 písm. e) O.s.p. z r u š u j e a vec v r a c i a odporcovi na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) napadnutým rozsudkom potvrdil podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O.s.p.“) rozhodnutie odporcu napadnuté opravným prostriedkom a účastníkom konania nepriznal náhradu trov konania.

Napadnutým rozhodnutím odporca nepriznal navrhovateľovi nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poskytovaní právnej pomoci“) vo veci zastupovania navrhovateľa v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) o sťažnosti pre porušenie ústavného práva na súdnu ochranu odmietnutím odvolania proti uzneseniu o zamietnutí námietok v exekučnom konaní sp. zn. 18 CoE/188/2013 zo dňa 28.6.2013.

Krajský súd dospel k záveru, že odporca rozhodol vecne správne a v súlade so zákonom, keď vo veci navrhovateľa, v ktorej žiadal o priznanie nároku na právnu pomoc mal za to, že nie je vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu, pretože z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“, aj „Najvyšší súd SR“) vyplýva, že pokiaľ Exekučný poriadok v žiadnom zo svojich ustanovení prípustnosť odvolania proti rozhodnutiu exekučného súdu výslovne neuvádza, odvolanie proti takému rozhodnutiu súdu nie je prípustné podľa § 202 ods. 2 O.s.p. Rozhodnutie odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania plne korešponduje uvedenej judikatúre, preto je celkom zjavné, že týmto rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu práva navrhovateľa podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR.

Výrok o trovách konania krajský súd odôvodnil poukazom na § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. neúspechom navrhovateľa v konaní.

II.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ odvolanie v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 250l ods. 2 O.s.p.). Žiadal rozsudok krajského súdu zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie, alternatívne žiadal zmeniť rozsudok krajského súdu tak, že najvyšší súd rozhodnutie odporcu zruší a vec vráti odporcovi na ďalšie konanie.

Ako odvolacie dôvody uviedol navrhovateľ odňatie možnosti konať pred súdom a nesprávne právne posúdenie naplnenia podmienky zrejmej bezúspešnosti sporu. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 25.09.2012 sp. zn. 8 Sžo/54/2011 a rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV ÚS 115/03. Podľa navrhovateľa sa odporca nevysporiadal s námietkou obsiahnutou v časti I. návrhu a to, že správny orgán prvého stupňa napriek tomu, že v napadnutom rozhodnutí neprišiel k jednoznačnému záveru, že v danom prípade ide o zrejmu bezúspešnosť sporu, rozhodol o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci práve z dôvodu § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z.z., že vec je zrejme bezúspešná.

Krajský súd sa s touto námietkou navrhovateľa vôbec nevysporiadal. Ďalej sa krajský súd vôbec nevysporiadal ani s námietkami navrhovateľa uvedenými v časti III. jeho návrhu, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa je zmätočné a nepreskúmateľné. Správny orgán neuviedol, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov a ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval. Ďalej sa krajský súd žiadnym spôsobom nevysporiadal ani s námietkami uvedenými v časti IV. jeho návrhu. Navrhovateľ považoval za potrebné zdôrazniť, že v pôvodnom odvolacom konaní pred Krajským súdom v Bratislave vo veci sp. zn. 18 CoE/188/2013 navrhovateľa zastupovalo Centrum právnej pomoci. Senát krajského súdu v Bratislave, konajúci v uvedenej exekučnej veci, sa ani v najmenšom nevysporiadal s právne relevantným názorom Centra právnej pomoci na prípustnosť odvolania aj v prípadoch, keď takáto možnosť nevyplýva priamo z ustanovení § 50 ods. 4 Exekučného poriadku a § 56 ods. 7 Exekučného poriadku. Z uvedeného vyplýva, že v danom prípade ani z vecnej stránky nemožno hovoriť o zrejmej bezúspešnosti ústavnej sťažnosti. Súd prvého stupňa sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nevysporiadal ani s námietkami uvedenými v časti V. návrhu navrhovateľa a to, že odporca zamlčal, že zastupoval navrhovateľa ako odvolateľa v odvolacom konaní, ďalej že exekučný titul bol zrušený rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16.11.2012 sp. zn. 4S/146/2010, pričom rozsudok zatiaľ nenadobudol právoplatnosť.

Odporca síce konštatuje, že ústavná sťažnosť nie je prípustná, pretože navrhovateľ nevyčerpal všetky opravné prostriedky, ktoré mu zákon poskytuje, na druhej strane však v konaní o žiadosti o priznanie nároku na právnu pomoc pri podaní dovolania, vedenom u odporcu pod sp. zn. 7479/2013 prvostupňový súd nesprávne právne posúdil naplnenie podmienky zrejmej bezúspešnosti sporu. V zmysle rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.10.2013 sp. zn. 5 Sžo/55/2013 pre naplnenie požiadavky § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci nestačí, že zrejmu bezúspešnosť nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť žiadateľa bola tak jednoznačná, že je zrejma už na základe zbežného posúdenia veci.

Navrhovateľ na podporu žiadosti o poskytnutie právnej pomoci uviedol právny názor renomovaného

právnicka Jaroslava Krajča z komentára Exekučného poriadku, Eurounion r. 2009, s. 214-215. Tento uviedol, že prípustnosť odvolania bude daná aj vtedy, ak prípustnosť odvolania bude možné vyvodiť z celkového ducha právnej úpravy obsiahnutej v Exekučnom poriadku. Navrhovateľ považuje za nepatričné a neúčtivé vyjadrenie súdu prvého stupňa, že nie je jeho povinnosťou viesť polemiku s publikovanými právnymi názormi. Navrhovateľ uvádza, že v merite veci bol medzičasom úspešný, keďže Najvyšší súd SR rozsudkom zo dňa 27.02.2014 sp. zn. 5 Sžo/15/2013 potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave, ktorým bolo zrušené rozhodnutie - exekučný titul.

III.

Odporca využil svoje právo k odvolaniu navrhovateľa sa písomne vyjadriť. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Uviedol, že navrhovateľ podal žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, v ktorej žiadal o spísanie a podanie dovolania, ale aj spísanie a podanie mimoriadneho dovolania a ústavnej sťažnosti. Z tohto dôvodu odporca rozdelil predmetnú žiadosť a predmetom tohto konania je len konanie o žiadosti o poskytnutie právnej pomoci vo veci ústavnej sťažnosti. Odporca sa teda zaoberal tým, či sú splnené podmienky podľa § 5 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. na poskytnutie právnej pomoci za účelom podania ústavnej sťažnosti proti uzneseniu Krajského súdu, ktorý odmietol odvolanie navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I. zo dňa 13.11.2012 č. k. 1 Er/1290/2012-46 o zamietnutí námietok proti upovedomeniu o začatí exekúcie. Na to, aby mohol odporca rozhodnúť o poskytnutí právnej pomoci musia byť kumulatívne splnené tri podmienky: príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,4 násobok sumy životného minima, nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

V uvedenom prípade zákon priamo stanovuje, že proti uzneseniu o zamietnutí námietok nie je možné podať odvolanie, o čom bol navrhovateľ aj poučený. Napriek tomu podal navrhovateľ zastúpený odporcom odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí námietok v exekúcii. Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľ okrem názoru JUDr. Krajča nepredložil žiaden vecný dôkaz, ktorý by dostatočne preukázal, že postupom Okresného súdu Bratislava I. a Krajského súdu v Bratislave by došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu v súlade s článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), odporca považuje jeho ústavnú sťažnosť za zrejme bezúspešný spor.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné, i keď z iných dôvodov ako uviedol navrhovateľ.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb (§ 244 ods. 1 O.s.p.).

Podľa ustanovení tretej hlavy druhej časti O.s.p. sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov (§ 250l ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 6 ods. 1 zákona o bezplatnej právnej pomoci fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak:

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

Podľa § 8 zákona o bezplatnej právnej pomoci pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihladne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremĺčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

Podľa § 25 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky a o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá Ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže Ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak Ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 49 zákona o ústavnom súde sťažnosť môže podať fyzická osoba alebo právnická osoba (ďalej len „sťažovateľ“), ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Z predloženého administratívneho spisu odporcu vyplýva, že navrhovateľ podal žiadosť o poskytnutie právnej pomoci doručenu odporcovi dňa 05.09.2013, kde žiadal o bezplatnú právnu pomoc na zastupovanie v dovolacom konaní, pri podaní ústavnej sťažnosti a v konaní o mimoriadnom dovolaní. Odporca vylúčil konanie o ústavnej sťažnosti na samostatné konanie, ktoré je predmetom tohto konania. Navrhovateľ sa domáha bezplatnej právnej pomoci v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky vo veci ústavnej sťažnosti a to z dôvodu porušenia článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - odňatie jeho možnosti konať ako účastníkovi konania pred exekučným súdom v zmysle rozhodnutia Okresného súdu Bratislava I. sp. zn. 2 Er/677/2011 zo dňa 14.06.2012 a Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 18 CoE/188/2013 (ktorý odmietol jeho odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí námietok v exekúcii).

Najvyšší súd Slovenskej republiky dopytom u odporcu zistil, že pokiaľ ide o žiadosť navrhovateľa o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci v dovolacom konaní vedenej u odporcu pod sp. zn. 7479/2013 odporca rozhodnutím navrhovateľovi v dovolacom konaní bezplatnú právnu pomoc neposkytol a Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 9 Sp/88/2013-23 zo dňa 19.02.2014 potvrdil rozhodnutie odporcu o nepriznaní poskytovania právnej pomoci. Navrhovateľ sa proti tomuto rozsudku odvolal na Najvyšší súd Slovenskej republiky.

V zmysle vyššie uvedeného najvyšší súd je toho právneho názoru, že napadnuté rozhodnutie odporcu bolo vydané predčasne. Odporca totiž v čase rozhodovania o bezplatnej právnej pomoci navrhovateľovi vo veci ústavnej sťažnosti nemohol posúdiť podmienky splnenia nároku na bezplatnú pomoc (§ 6 ods. 1 zákona o bezplatnej pomoci) skôr, ako bude právoplatne rozhodnuté o poskytnutí bezplatnej právnej pomoci v dovolacom konaní, ktoré má pred ústavnou sťažnosťou prednosť (čo sa ku dňu vydania tohto rozhodnutia nestalo). Skutočnosť, že dovolanie má prednosť pred ústavou sťažnosťou a je teda povinnosťou navrhovateľa vyčerpať pred podaním ústavnej sťažnosti tento i keď mimoriadny opravný

prostriedok vyplýva z doterajšej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky.

„Keďže dovolanie podľa § 237 písm. f) O.s.p. (odňatie možnosti konať pred súdom účastníkovi konania) možno považovať za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, jeho nevyčerpanie nemožno nahradzovať sťažnosťou podľa článku 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“ (Uznesenie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 24/02 z 13.3.2002)

Odporca tým, že rozhodoval o poskytnutí, resp. neposkytnutí bezplatnej právnej pomoci vo veci ústavnej sťažnosti predtým, než bola právoplatne vyriešená predbežná otázka zrejmej bezúspešnosti sporu v dovolacom konaní, spôsobil nezákonnosť napadnutého rozhodnutia podľa § 250j ods. 2 písm. e) O.s.p. V ďalšom konaní bude preto úlohou odporcu počkať na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v odvolacom konaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu sp. zn. 7479/2013 a následne v závislosti od výsledku tohto rozhodnutia opätovne rozhodnúť o žiadosti navrhovateľa vo veci ústavnej sťažnosti.

Právnym názorom odvolacieho súdu je správny orgán viazaný (§ 250ja ods. 4 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a § 250l ods. 2 O.s.p. a podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že navrhovateľovi napriek jeho úspechu náhradu trov konania nepriznal, pretože mu trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.